

EMLÉKEZŐ GONDOLATOK

MAKOVECZ IMRE

ÉS A KÓS KÁROLY EGYESÜLÉS SZÁMÁRA
a Mester halálának közelgő évfordulóján

Kálmán István

„Ott, ahol engem kerestek,
ott én már nem vagyok...”

Az 1989-ben alapított Kós Károly Egyesülés nem egyszerű egyesülésként, hanem mint Kós Károly Vállalkozási, Oktatási és Kutatási Egyesülés jött létre. Kós Károly nevének felvétele a történelmi kapcsolatot, folytonosságot juttatta kifejezésre, a hármasságban pedig a célkitűzés és a jövő lehetősége jelent meg:

- egy tervező és kivitelező cégekből álló társulás létrehozása, amely lehetővé teszi a magyar organikus építészet elterjesztését;
- a Vándoriskola létrehozásával olyan oktatási intézmény felépítése, amely a Rudolf Steiner alapította szellemtudományt tekinti szellemi forrásának, a Szabad Oktatási Fórummal szoros együttműködésben egységbe foglalja az oktatást, kutatást; és a csupán szakmai nevelésnél átfogóbb, az általános emberi fejlődés lehetőségét teremti meg a jövő generáció számára;
- a gazdasági és szellemi-kulturális funkciókat ellátó Társulás és a Szabad Oktatási Fórum és Vándoriskola mellett maga az Egyesülés a jogi konstitúció megalkotását

jelentette, amely lehetővé teszi bármely más jogi vagy természetes személy csatlakozását, amennyiben egyetért az egyesülés célkitűzéseivel (ahogyan az építészirodákon kívül már az első csatlakozók között is volt vegyipari, környezetvédelmi, tetőfedő, tájépítő cég);

- az éves ünnepkörhöz kapcsolódó háromnapos konferenciák pedig főképp a szellemtudományos kutatási eredmények aktuális megismerését tették lehetővé.

Az alapítók kezdeményezésében egy hármas tagozódású kulturális-jogi-gazdasági intézménygondolata élt, amelynek eredeti ideája Rudolf Steiner korszakalkotó felfedezése volt, melyet 1919-ben a *Kernpunkte der sozialen Frage* című könyvében hozott nyilvánosságra. A könyv magyar fordítását 1990-ben a Kós Károly Egyesülés *A szociális kérdés lényege* címmel jelentette meg, ötezer példányban.

Az eredeti alapítási kezdeményezés a tagság nagyobb részénél csak részben talált befogadásra. Német László halálával és Éliás Ádám kizárásával megrekedt a gazdasági társulás létrehozása. A Vándoriskola szakmai képzéssé zsugorodott, megszűnt a Szabad Oktatási Fórum, amely a szakmai képzést kitérítette volna a szellemtudo-

mányos alapokból származó valóságos ember- és világismerettel, ahogy ez az eredeti célkitűzésben megjelent.

Így az Egyesülés lassan egy építészekből álló jelentős autonóm csoportosulás, az 1989-ben alapított és máig létező *Ország-építő* folyóirat pedig az organikus építészet magas színvonalú lapja lett.

A Kós Károly Egyesülés eredeti kezdeményezése egy másik történetben folytatódott. Ennek kiindulópontja az Ita Wegman Alapítvány születése volt, és a történetben aztán létrejött a Szabad Gondolatok Háza, a Szabad Gondolat folyóirat, a Natura-Budapest Kft. és az Európai Közép Egyesülés. A történet közepe az ezredfordulón elindított, de csak két évig működő Szabad Főiskola volt. A tanárok legtöbbször a Kós Károly Egyesülés tagja volt.

Ez a másik történet sem jutott el eredeti céljához, az Európai Közép Egyesülés megvalósulásához, egy hármas tagozódású intézmény modellszerű működéséhez.

A Kós Károly Egyesülésben és azokban, akik Imréhez közel álltak, jelen van egy hangulat: már két éve, hogy szomorúan tudomásul kellett vennünk, hogy Imre bácsi már nincs közöttünk, hogy egykori közös munkáinkat nélküle kell folytatni. Lehetséges ez

nélküle? Ismerjük a nagy hazugságot, amely azt mondja: minden ember pótolható. De mi lehet a mi feladatunk azáltal, hogy Vele együtt dolgoztunk egy közösségben, az Ő kezdeményezéseit tettük a magunkévá?

Hogyan őrizzük meg az emléket?

Mi történjék szellemi hagyatékával?

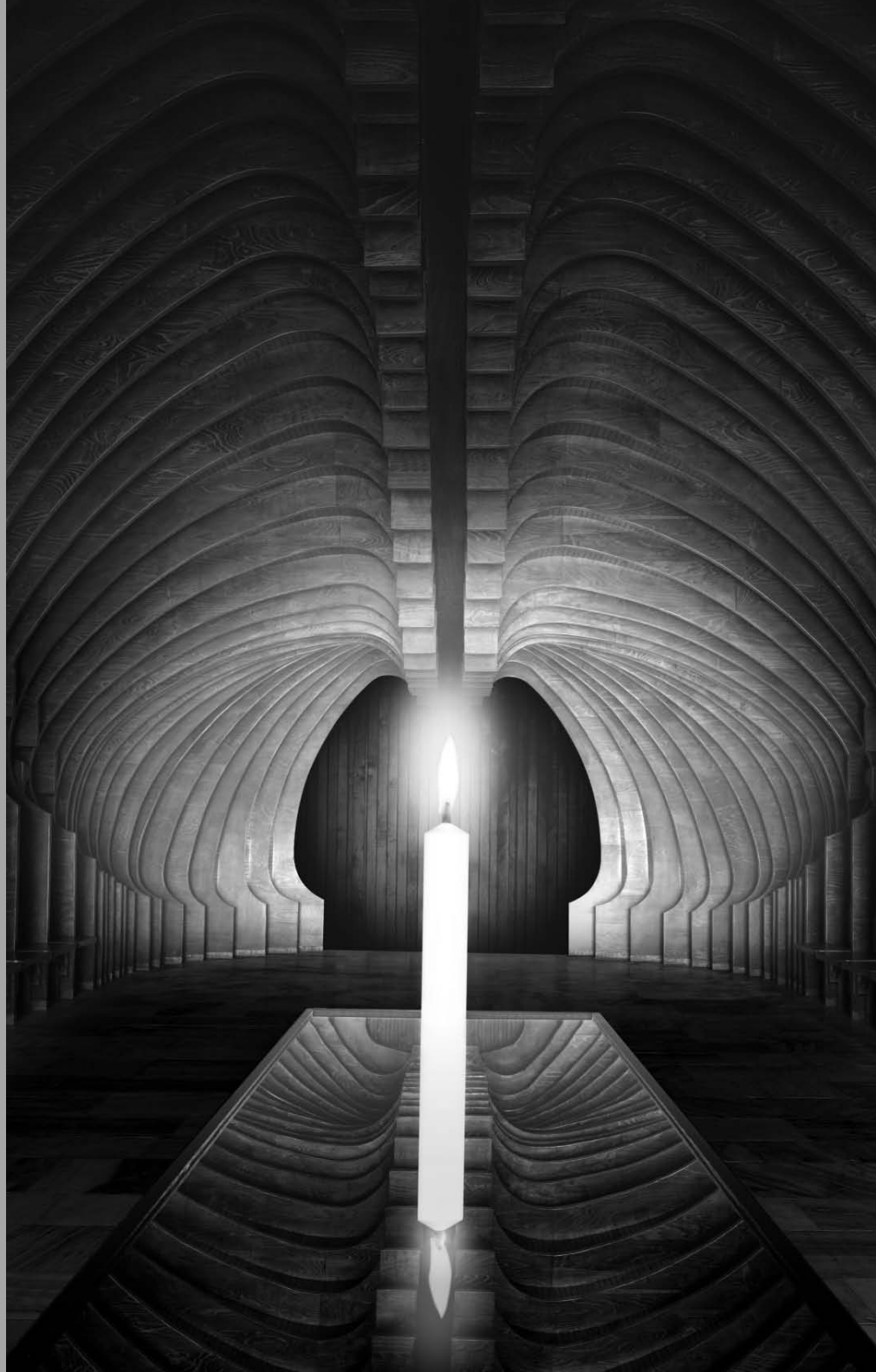
Milyen erőtlenek, szegényesek az emlékezés ilyen képzelei, érzései...

Aki a halál misztériumával szembe akar nézni, az nem ilyen gondolatokat, érzéseket hordoz magában. Annak látnia kell korunk szellemi és fizikai viharában a halál küszöbét átlépő lelket, akit magát is megtépázott ez a vihar.

Imrét csak akkor tudjuk megérteni, ha bennünk is van valami, ami az ő lényében jelen van. Mi lehet ez a közös?

*„A szellemi táplálékom, ami hozzásegített ahhoz, hogy ne lehessen legfontosabb, legszentebb és legtitokzatosabb értékeimet elvenni tőlem, az az antropológia volt, Rudolf Steiner antropológiája. – Ez az a világ-szemlélet, melynek alapján állok a mai napig is.”**

* Kálmán István: „Én nem lehetek antropológus építész...” – Emlékezés Makovecz Imrére, *Szabad Gondolat*, 15/1. (2012. március) 29. p.

Ha megkíséreljük megközelíteni az antropológia eleven valóságát, akkor bennünk is élhet valami, ami a halál kapuján áthaladó lélekben – nemcsak a múltban, hanem a jelenben is – él. Hogyan mondhatnánk másként, hogy megértettük Makovecz Imrét!?

Megérteni Őt a jelenben és jövőben csak akkor lehet, ha ismereteink vannak arról a világról, amelyben Ő most tartózkodik. Mintha azt mondaná: ismerjétek meg azt a világot, ahol én most tartózkodom, hogy képesek legyetek hidat építeni a szakadék

földre, amely minket élőket (eleven létezőket) töltetek, élőktől még elválaszt. Akkor lehetővé válik az együttműködés a jövőben is. Minden más: frázis, konvenció.

Ha valós gondolatok és érzések élnek bennünk arról a világról, ahol Imre most tartózkodik, akkor teremtjük meg vele a kapcsolatot, akkor irányíthatjuk felé gondolatainkat, és akkor intim hangulatban érezhetjük, hogy velünk van, tovább él bennünk, segít minket felismert jövőbeni feladataink teljesítésében.